

Tussenkalftijd blijft toenemen

TEKST: PROF. DR. A. DE KRUIF - VAKGROEP VOORTPLANTING, VERLOSKUNDE EN BEDRIJFSBEGELEIDING - FACULTEIT DIERGENEESKUNDE - UNIVERSITEIT GENT
 BEELD: AGRARFOTO

Op veel hoogproductieve melkveebedrijven levert het drachtig worden van de koeien nogal wat problemen op. Twintig jaar geleden was de tussenkalftijd nog gemiddeld 390 dagen. Tegenwoordig ligt dat gemiddelde in Nederland en Vlaanderen al op 420 dagen en er zijn heel wat bedrijven waar de tussenkalftijd meer dan 450 dagen bedraagt. Naar verwachting zal de tussenkalftijd de komende jaren nog verder stijgen en verbetert het drachtig worden van onze koeien voorlopig niet.

Verantwoordelijke factoren

Als de vruchtbaarheid op een melkveebedrijf te wensen overlaat, kunnen daarvoor vele factoren verantwoordelijk zijn. De belangrijkste lichten we toe.

Als we als veehouder een hoogproductieve koe hebben die binnenkort geïnsemineerd moet worden, dienen we ons het volgende af te vragen:

- Hoe lang wachten we na het kalven om deze koe te insemineren?
- Zal ze binnenkort tochtig worden?
- Wat is de conditie van deze koe?
- Met welk sperma zullen we haar insemineren?
- Wie gaat haar insemineren?
- Op welk moment tijdens de bronst moet ze worden geïnsemineerd?
- Is het geslachtsapparaat van deze koe in orde?

Als alles ideaal is, moet het volgende het geval zijn: een hoogproductieve koe kan zonder meer tussen de 2 en 3 maanden na het kalven worden geïnsemineerd, mits ze niet te mager is geworden

Het voer moet van uitstekende kwaliteit zijn: liefst een gemengd rantsoen, zeer smakelijk en voldoende krachtvoer.

Calf-O-Tel:
 een uniek concept ...

• Comfort

• XL

VDK products
 Moergestel - Holland
 T. +31 (0)13 513 36 17
 F. +31 (0)13 513 11 34
 E-mail: info@calfotel.com

www.calfotel.com

na het afkalven, haar baarmoeder en eierstokken in orde zijn en ze goed tochtig wordt. Ze moet dan met een goede kwaliteit sperma door een vakkundige inseminator ergens halverwege de bronst worden geïnsemineerd. Als dat allemaal lukt, dan heeft deze koe 50 procent kans om

**Probleem:
de koeien geven
direct na het kalven
al 30 of 40 liter melk,
terwijl de eetlust
nog niet optimaal is
en maar amper
voldoende is voor
20 of 25 liter melk.**

drchtig te worden en ruim 9 maanden later inderdaad af te kalven. Zou het bovenstaande bij alle koeien op ons bedrijf lukken, dan wordt dus gemiddeld 50 procent drchtig van een inseminatie en kunnen we een tussenkalf tijd verwachten van ongeveer 390 dagen. Per koe zullen daarvoor dan gemiddeld 1,8 inseminaties nodig zijn geweest.

U hebt al begrepen dat dit in de praktijk vaak tegenvalt. De meeste bedrijven komen niet verder dan 40 procent werkelijk drchtig, een tussenkalf tijd van 420 dagen en een gemiddeld aantal inseminaties van 2. Waar gaat het fout?

Gewichtsverlies soms meer dan 100 kg

Tegenwoordig is de belangrijkste oorzaak van het moeilijk drchtig worden van onze melkkoeien het feit dat ze zoveel melk geven. We hebben onze koeien zo gefokt dat ze na het kalven direct beginnen met een hoge productie, terwijl ze dan nog niet in staat zijn voldoende voer op te nemen. Dat is vooral een probleem gedurende de eerste 3 weken. Ze geven direct na het kalven al 30 of 40 liter melk, terwijl de eetlust nog niet optimaal is en maar amper voldoende is voor 20 of 25 liter melk. Veel koeien komen daardoor in een erg negatieve energiebalans terecht en vermageren te veel.

Dat vermageren gaat bij een aantal koeien zelfs door tot 3 of 4 maanden na het kalven. Het totale gewichtsverlies bedraagt bij deze dieren soms meer dan 100 kg. Vlak na het kalven wegen ze bijvoorbeeld 700 kg en 3 maanden later nog maar 600 kg. Het zal duidelijk zijn dat dit enorme gewichtsverlies grote gevolgen heeft voor de vruchtbaarheid en wel op verschillende vlakken. Zo komt bij dergelijke koeien de cyclus na het kalven niet of pas heel laat op gang. Bovendien vertonen deze dieren, als ze dan uiteindelijk tochtig worden, maar heel weinig bronstverschijnselen. Daardoor worden ze vaak te vroeg of te laat tijdens de tochtigheid geïnsemineerd. Als ze dan ook nog worden geïnsemineerd met sperma dat net iets minder goed is door een inseminator die zijn vak net wat minder goed verstaat, is het niet moeilijk te begrijpen dat de kans op drchtig worden niet zo groot is.

Maar dat is nog niet alles! Door de sterk negatieve energiebalans zijn de eitjes die in die periode werden gevormd ook van wat minder goede kwaliteit en dat leidt, als zo'n eitje wordt bevrucht, tot een verhoogd sterftepercentage van het embryo.

Bij een aantal van dit soort koeien gaat er zelfs nog meer fout! Ze hebben namelijk een verhoogd risico op eierstokafwijkingen (cysten), stoornissen in de hormoonhuishouding en baarmoederontsteking. Dit alles leidt er dan toe dat koeien die na het kalven sterk vermagerd zijn, na een inseminatie maar 20 procent kans hebben op drchtig worden. Als het dan uiteindelijk toch nog een keer lukt om ze drchtig te krijgen, bijvoorbeeld na 5 of 7 inseminaties, is het logisch dat de tussenkalf tijd van deze dieren vaak veel meer bedraagt dan 500 dagen.

Hoe dit zoveel mogelijk voorkomen?

De oplossing van het probleem is niet eenvoudig. We willen immers graag dat onze koeien zoveel mogelijk melk geven. We vinden zelfs dat 45 liter nog niet genoeg is en zouden graag koeien hebben die 60 liter melk geven.

Zoals al duidelijk is gesteld, wordt het probleem juist veroorzaakt door de hoge melkproductie en de sterk negatieve energiebalans. We moeten

er dus voor zorgen dat de periode van negatieve energiebalans bij onze melkgeefsters zo kort mogelijk duurt en bovendien niet te ernstig is. We kunnen dat niet bereiken door één maatregel te nemen. Daarvoor is het noodzakelijk een heleboel zaken piekfijn voor elkaar te hebben en extra goed te doen. Kort samengevat komt dat op het volgende neer:

- We moeten onze koeien aan het einde van de lactatie en in de droogstand niet te vet laten worden. Ze mogen natuurlijk ook niet vermageren!
- Rond het afkalven moeten ze extra in de watten worden gelegd: een schone, ruime, dik ingestrooide afkalfstal en ze moeten contact hebben met de andere koeien. Geen stress!
- Na het afkalven moeten de koeien supergoed in de gaten worden gehouden. Niet te snel in de ligboxenstal! Zieke koeien op tijd laten behandelen door de dierenarts.
- De ligboxen moeten perfect in orde zijn: lekker zacht, ruim, schoon, knie- en schoftboom moeten goed afgesteld zijn.
- De stal moet prima in orde zijn: goed geventileerd, niet te warm, licht, genoeg vreetplaatsen, genoeg drinkbakken, enzovoort.
- De veehouder moet zijn koeien prima verzorgen: veel tijd besteden aan bronstwaarneming, klauwverzorging, opsporen van ziekten, enzovoort.
- Het voer moet van uitstekende kwaliteit zijn: liefst een gemengd rantsoen, zeer smakelijk en voldoende krachtvoer.
- Gebruik sperma van stieren waarvan bekend is dat hun dochters een bovengemiddelde vruchtbaarheid hebben.

Vakmanschap en inzet

Aan het op peil houden van de vruchtbaarheid van uw melkkoeien hebt u als veehouder uw handen meer dan vol! Het verzorgen van hoogproductieve dieren is een voltijdse job die veel vakmanschap en inzet vraagt. Een excellente bedrijfsvoering, een prima stal, lekker en goed voer, gezonde koeien en de inzet van sperma van 'duurzaamheid' verervende stieren zijn de sleutelwoorden voor succes én voor een goed gevulde portemonnee! ←

HIPPO		PAARDENVERZEKERING
24 uren service	De beste polis voor de beste prijs!	100% uitkering bij overlijden, ongeacht de leeftijd.
Voor geheel Europa!	Nu ook vanaf 0,25 % compleet verzekerd	De voordelige premies kunnen bij oes per maand
Uw paard direct verzekerd!	Rijtuig/trailertandje verzekerd	Bij afkeuring geen verplichte inname van uw paard.
TEL: 0513 63 61 26	Uitvaart verzekering voor uw paard	Ziektekosten dekking bij elke dierenarts op paardenkliniek.
www.hippopaardenverzekering.nl	W.A. paard voor 16 euro per jaar	
Gratis terugbel service via onze site!	Paardenvrachtauto W.A. mogelijk vanaf € 70,- per jaar. Ongeacht gewicht!	